

Sygn. akt V KK 648/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **B. S.**

skazanego z art. 144 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 lutego 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w S.

z dnia 5 listopada 2018 r., sygn. akt II K [...]

**I. uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnia B. S. od
zarzucanego mu czynu;**

II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w S. z 5 listopada 2018r., sygn. akt II K [...], B. S. został uznany za winnego tego, że będąc powołanym przez WKU S., karta powołania seria P nr [...] z dnia 8 sierpnia 2018 r., do odbycia krótkotrwałych ćwiczeń wojskowych w terminie od 13 września 2018 r. do 24 września 2018 r. do Jednostki Wojskowej nr [...] w B., nie stawił się w dniu 13

września 2018 r. o godzinie 8.00 do odbycia tych ćwiczeń wojskowych, tj. popełnienia przestępstwa z art. 144 § 1 k.k. i za ten czyn została mu wymierzona kara grzywny w wysokości 70 stawek dziennych po 10 zł. Wyrokiem tym rozstrzygnięto jednocześnie o kosztach procesu.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się z dniem 8 grudnia 2018 r.

Kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając go w całości na korzyść B. S., podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 500 § 3 k.p.k., polegającego na niezasadnym uznaniu, że okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu nie budzą wątpliwości i skazaniu B. S. za czyn z art. 144 § 1 k.k. w postępowaniu nakazowym pomimo, iż popełniony przez niego czyn nie wyczerpał określonych w tym przepisie ustawowych znamion przestępstwa.

Skarżący wskazując na ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie B. S. od zarzutu popełnienia przypisanego mu czynu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym.

Jak wynika z treści art. 500 § 1 k.p.k. w sprawach, w których prowadzono dochodzenie, uznając na podstawie zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, sąd może w wypadkach pozwalających na orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny wydać wyrok nakazowy. Podstawowym warunkiem uprawniającym do wydania wyroku w tym trybie jest stwierdzenie na podstawie zebranych w sprawie dowodów, że okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości (§ 3). Ów brak wątpliwości powinien oznaczać, iż brak ich zarówno w zakresie sprawstwa, winy ale także realizacji wszystkich koniecznych znamion właściwych dla danego przestępstwa, określonego w konkretnym przepisie prawa karnego materialnego. Niespełnienie któregośkolwiek ze wskazanych wymagań, niejako samoczynnie wyłącza dopuszczalność rozpoznania sprawy we wskazanym trybie, a w konsekwencji uniemożliwia wydanie wyroku nakazowego. Przesłanka braku wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu już w kontekście materiału

dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym, do której zalicza się również fakt realizacji przez oskarżonego znamion strony przedmiotowej i podmiotowej przestępstwa, podlega wstępnej kontroli sądu rozpoznającego merytorycznie sprawę, który w zależności od oceny w tym zakresie władny jest do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych lub, przy spełnieniu pozostałych warunków z art. 500 § 1 k.p.k., w postępowaniu nakazowym. W konsekwencji, wątpliwości w jakiegokolwiek z wyżej wskazanych kwestii powinny skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę, celem rozstrzygnięcia jej na zasadach ogólnych.

Jak trafnie podniesiono w kasacji, Sąd Rejonowy w S. nie sprostął wskazanym wyżej wymogom i nie dostrzegł, że w niniejszej sprawie nie zostały spełnione warunki do wydania wyroku nakazowego, wymienione w treści art. 500 § 3 k.p.k. Materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu przygotowawczym nasuwał bowiem oczywiste wątpliwości co do tego, czy oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona przestępstwa z art. 144 § 1 k.k. Przestępstwo stypizowane w tym przepisie popełnia bowiem tylko ten, kto będąc powołanym do pełnienia czynnej służby wojskowej nie zgłasza się do odbywania tej służby w określonym terminie i miejscu. Określone w tym przepisie znamię czynnościowe „nie zgłasza się do odbywania”, jakie ma być realizowane przez osobę powołaną do odbywania czynnej służby wojskowej, może bowiem obejmować wyłącznie zaniechanie stawienia się w określonym miejscu i czasie. Oznacza to, że stan psychofizyczny wywołany spożyciem alkoholu przez taką osobę, która stawiała się do odbycia służby wojskowej w określonym czasie i miejscu, nie może być traktowany jako równoznaczny z niestawieniem się przez nią do odbywania takiej służby, a w konsekwencji skutkować pociągnięciem do odpowiedzialności karnej na podstawie wskazanego wcześniej przepisu. Jak podkreślono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, brak dopełnienia przez ustawodawcę znamion art. 144 § 1 k.k. o jeszcze inne zachowania aniżeli wskazane w tym przepisie (np. o stawiennictwo do pełnienia służby wojskowej w stanie nietrzeźwości), z góry wyklucza możliwość skazania za stypizowane w nim przestępstwo, skoro jedynym zachowaniem prowadzącym do realizacji znamion tego przestępstwa, jest brak stawiennictwa do służby wojskowej w wyznaczonym miejscu i czasie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2021 r., I KZP 11/20).

Jak wynika tymczasem z okoliczności sprawy, B. S. będąc powołanym przez WKU w S. do krótkotrwałych ćwiczeń wojskowych w terminie od 13 do 24 września 2018 r. stawiał się w wyznaczonym miejscu i terminie do jednostki Wojskowej w B. znajdując się pod wpływem alkoholu (0,49 mg/l w wydychanym powietrzu), co niesłusznie zostało potraktowane jako jego niestawiennictwo, będące przesłanką przypisanej mu odpowiedzialności karnej z art. 144 § 1 k.k. Ze wskazanych wyżej powodów oczywiste jest natomiast, że B. S. swoim zachowaniem nie wyczerpał znamion omawianego przepisu, co stało na przeszkodzie jego skazaniu, zwłaszcza w postępowaniu nakazowym, skoro należało sprawę skierować na rozprawę i oskarżonego uniewinnić.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, o kosztach procesu rozstrzygając na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k.

a.s.